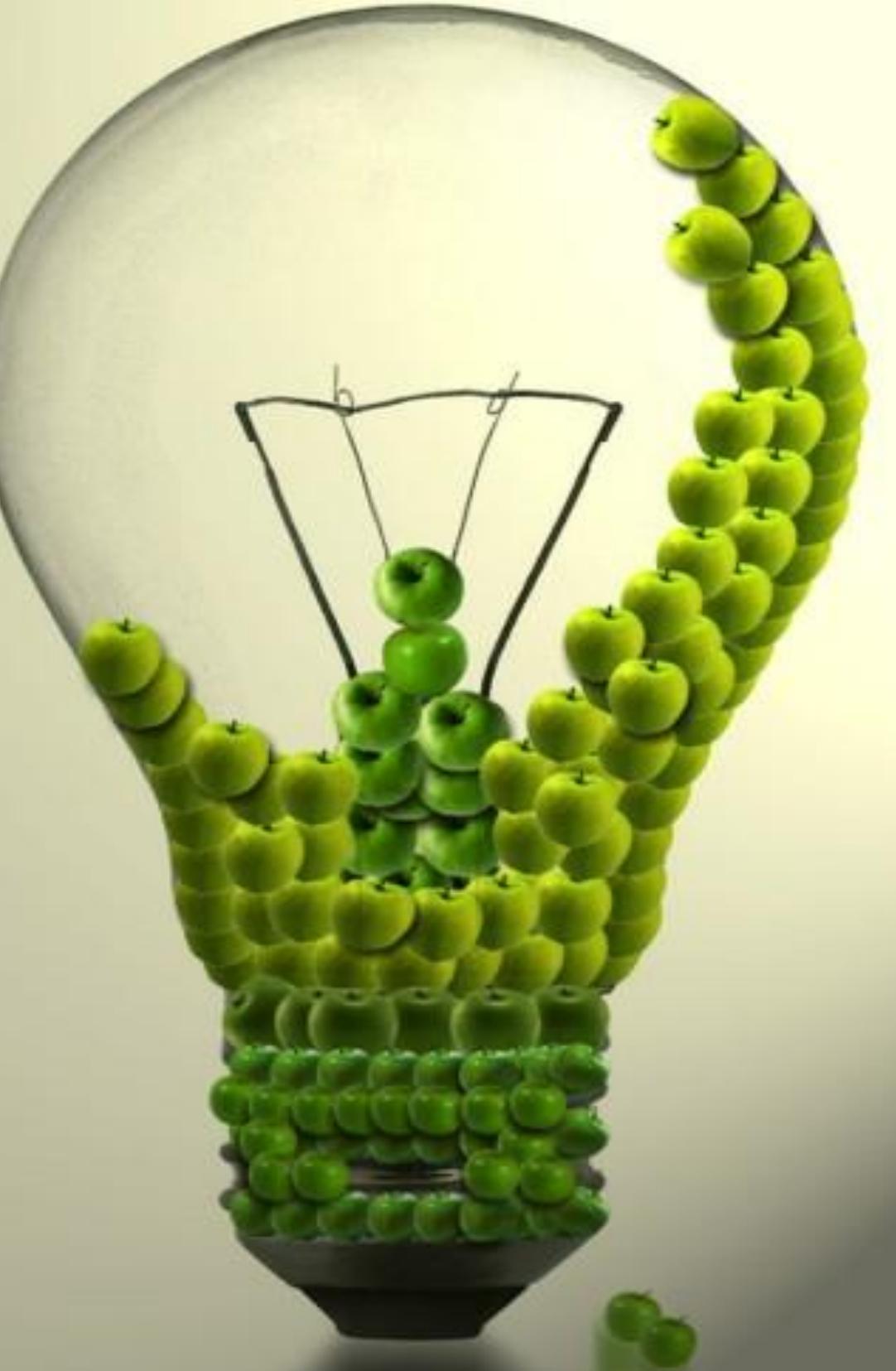

Dostupne sheme finansiranja pri Fondu za zaštitu okoliša FBiH

**Fond za zaštitu okoliša
Federacije BiH**

Sarajevo, maj 2017.

O Fondu

Fond za zaštitu okoliša FBiH je neprofitna, finansijska institucija u svojstvu pravnog lica utvrđena Zakonom o Fondu i Statutom Fonda. Osnovan je Zakonom o Fondu za zaštitu okoliša 8. jula 2003. godine, a postao je operativan tek u 2010. godini.

Osnivač Fonda je Vlada Federacije Bosne i Hercegovine.

Zakonska regulativa

Fond se u svom radu rukovodi:

Zakonom o zaštiti okoliša FBiH od 08.07.2003. (Sl. novine FBiH br. 33/03)

Zakonom o vodama od 13.11.2006. (Sl. novine FBiH br. 70/06)

Zakonom o Fondu za zaštitu okoliša FBiH od 08.07.2003. (Sl. novine FBiH br. 33/03)

Statutom Fonda za zaštitu okoliša FBiH od 22.11.2005. (Sl. novine FBiH br. 33/06)

Zakonom o energijskoj efikasnosti od 24.03.2017. (Sl. novine FBiH br. 22/17)

Pravilnicima i uredbama koji uređuju rad Fonda i oblast zaštite okoliša

Programska politika bazirana je na:

- Akcionom planu za zaštitu okoliša BiH- NEAP (2003.)
- Federalnoj strategiji zaštite okoliša (2008- 2018.)

Područja aktivnosti

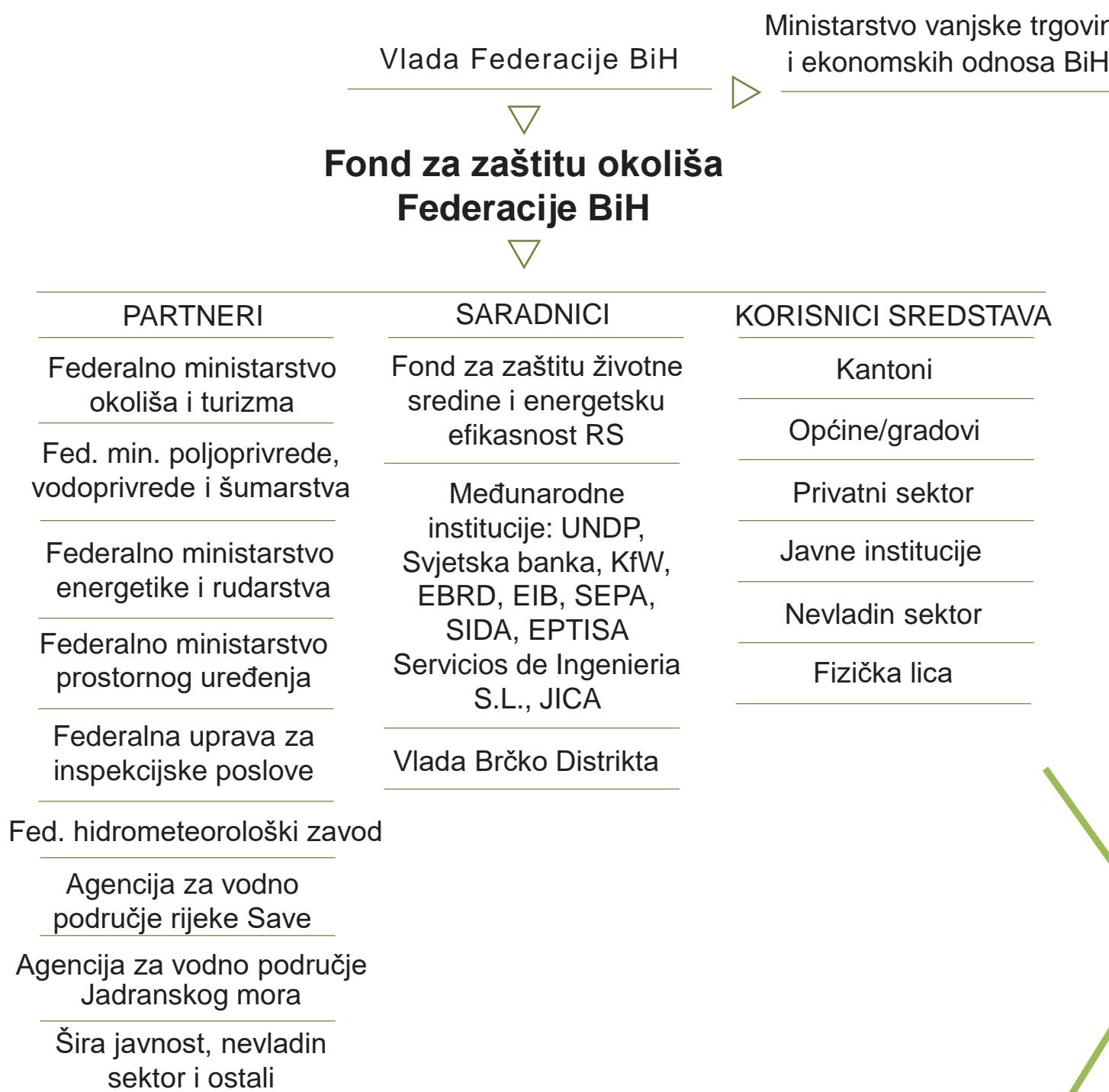
Djelatnost Fonda obuhvata poslove u vezi sa prikupljanjem sredstava, te finansiranjem pripreme, provedbe i razvoja programa, projekata i sličnih aktivnosti u području očuvanja, održivog korištenja, zaštite i unapređivanja okoliša kao i u području energijske efikasnosti i korištenja obnovljivih izvora energije, odnosno:

- Finansiranje projekata, programa i sličnih aktivnosti u oblasti očuvanja, održivog korištenja, zaštite i unapređenja stanja okoliša i korištenje obnovljivih izvora energije
- Ispunjavanje nacionalnih zadataka iz oblasti zaštite okoliša, u skladu sa međunarodnim obavezama
- Unapređivanje razvoja ekonomske strukture povoljne po okoliš
- Očuvanje zaštićenih prirodnih područja

- Finansiranje pripreme, izrade, provedbe i razvoja programskih dokumenata i sličnih aktivnosti u području očuvanja, održivog korištenja, zaštite i unapređivanja stanja okoliša i korištenja obnovljivih izvora energije
- Saradnju sa naučnim institucijama, educiranje i informisanje javnosti u oblasti zaštite okoliša
- Sufinansiranje programa, projekata i sličnih aktivnosti u području zaštite okoliša koje organizuju i finansiraju međunarodne finansijske institucije i organizacije.

Kroz aktivnosti koje provodi, zadatak Fonda je postizanje sistemskog i cjelovitog očuvanja kvalitete svih komponenti okoliša, u cilju postizanja osnovnog prava građana na čist i zdrav okoliš.

Partneri i saradnici Fonda

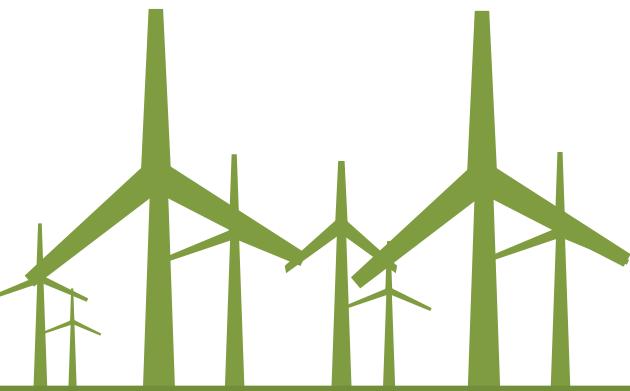
Na nivou FBiH i lokalne zajednice, Fond uspostavlja i održava čvrstu konstruktivnu saradnju sa:

- javnim ustanovama;
  - jedinicama lokalne samouprave i kantonalnim organima vlasti;
  - agencijama i komorama;
  - institucijama u zemlji i inostranstvu koje se bave različitim oblastima zaštite okoliša;
  - nevladinim organizacijama;
  - ekološkim društvima, te
  - sredstvima informisanja.

Međuentitetska saradnja

Zakonska regulativa u oblasti energijske efikasnosti

Bosna i Hercegovina, kao članica Energetske Zajednice, ima zadatak da usvoji i implementira zakonske i podzakonske akte u skladu sa EU direktivama u oblastima EE i obnovljivih izvora energije, te oformi institucije koje će ih sprovoditi.

EU Direktive -

Ključni dokumenti iz oblasti energijske efikasnosti u okviru legislative Evropske Zajednice /moraju biti implementirani u BiH legislativi/

Izrada **NEEAP-a**: ciljevi u ostvarivanju ušteda u potrošnji energije u BiH

Izrada **EEAPF-a i nižih akcionih planova EE**: sastavni dio NEEAP-a – daju obavezujuće ciljeve unutar FBiH

Izrada **zakonskih i podzakonskih akata** iz oblasti EE na svim nivoima vlasti

Realizacija projekata za provođenje mjera EE i korištenje OIE

Ko će sve ovo da uradi i ureći?

- Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije
- Federalno ministarstvo prostornog uređenja
- Federalno ministarstvo okoliša i turizma
- Federalno ministarstvo prometa i komunikacija

Svako u okviru svoje nadležnosti!

USVOJEN!!!

Zakon o energijskoj efikasnosti FBiH

Trenutno važeći podzakonski akti

/Federalno ministarstvo prostornog uređenja/

Prepreke i problemi - neophodno je:

- Uspostavljanje institucionalne strukture i nadležnosti
- **Uspostavljanje Informacionog sistema EE**
- Provođenje Strategije razvoja energetskog sektora
- Izgradnja kapaciteta kadrova javnog sektora iz oblasti EE
- **Finansiranje EE: budžet, Fond, ESCO modeli, revolving, kredit**

Energijska efikasnost i Fond

- U junu 2013. godine oformljen je Sektor za energijsku efikasnost unutar FZOFBiH.
- Sektor za energijsku efikasnost ima za cilj da podstiče, finansira i implementira projekte energijske efikasnosti.
- U tu svrhu započinju se aktivnosti na formiranju **baze podataka**, te se raspisuje **Stalni javni poziv** za prikupljanje podataka u tu svrhu.
- **Trenutno u bazi registrovano više od 2.600 javnih objekata.**
- Svakim danom pristižu nove aplikacije/prijave.

Fond je kreirao i partnerske odnose sa Razvojnim programom UN – UNDP-om i njemačkom razvojnom agencijom GIZ

GIZ - “Energy Efficiency Consultancy”

- GIZ je svoj mandat posvetio pomoći federalnim ministarstvima za pripremu i donošenje potrebne zakonske legislative.
- Zakon o EE FBiH predviđa značajan angažman i nižih nivoa vlasti, gdje se putem GIZ-a u saradnji sa Fondom i nadležnim ministarstvima svim kantonima nudi tehnička asistencija kako bi se što lako pripremili za nadolazeće obaveze koje Zakon predviđa.
- Formirana je Kantonalna platforma, čiji je cilj sistemsko pružanje pomoći u pripremi i planiranju godišnjih operativnih planova i kantonalnih budžeta za projekte iz ove oblasti.
- U 2016. godini Fond je u saradnji sa GIZ-om započeo aktivnosti na prikupljanju podataka i formiranju **MVP baze podataka**, koja služi za proračun ušteda i nivoa emisija CO₂.

Program GED

Sa UNDP-om se realizuje Program pod nazivom „Green Economic Development – GED“ koji je sa svim svojim aktivnostima usko posvećen sistemskoj uspostavi politike EE u BiH, odnosno Federaciji BiH u smislu da se na temelju baze podataka (**EMIS**) sa egzaktnim podacima vrši prioritiziranje za investiranje odnosno provođenje mjera EE.

- Isti se provodi već četvrtu godinu i do sada bilježi značajne rezultate, koji se ogledaju u boljem razumijevanju politike EE i većoj zainteresovanosti lokalnih vlasti.
- Fokus ovog programa je obrazovni i zdravstveni sektor. Ovakvim projektima, dovodimo do povećanja ambijentalnog kvaliteta, a ujedno i do ušteda u lokalnim budžetima i dajemo priliku vlastima da od uštedjenih sredstava stvaraju nove investicije.
- Od 2017. godine GED projekat je proširen još jednom aktivnosti – povećanje EE u sistemima Javne rasvjete.

EMIS – Energy Management Information System

EMIS u BiH/FBiH

Fond i UNDP se **od sredine 2013. godine bave kontinuiranim**

› **prikupljanjem i analizom relevantnih podataka** svih javnih objekata i sistema javne rasvjete u nadležnosti organa lokalne i kantonalne uprave na teritoriji FBiH i njihovoj energetskoj potrošnji.

Kako bi se pružio pouzdan **alat** za praćenje podataka, kroz projekt

› “GED – Green Economic Development” razvio se jasno struktuiran i unificiran **sistem za praćenje i izvještavanje o potrošnji energije i emisijama CO₂**.

› Uspostavljen **jedinstven sistem na području cijele Bosne i Hercegovine**, sa različitim nivoima pristupa određenim po entitetima.

› Od kraja 2016. godine EMIS je proširen za komponentu praćenja potrošnje energije u **sistemima javne rasvjete**.

› Od kraja 2016. godine započet je prenos podataka na server u Fondu. Potpuni prenos vlasništva nad EMIS-om očekuje se krajem 2018. godine.

› **Pomoći u donošenju odluka** o finansiranju i investiranju u mjerne povećanja EE.

Statistički podaci mojih objekata (trenutno)						
Vrsta ETC-a	Broj objekata	Broj mjernih mjestra	Broj automatskih mjernih mjestra	Broj računa	Broj očitanja	Broj automatskih očitanja
Kompleks	6	19	0	303	0	0
Zgrada u kompleksu	298	847	13	17 561	518 950	518 912
Slobodnostojeća zgrada	1 962	4 895	18	125 616	281 769	259 458
Dio zgrade	64	135	1	3 373	43 535	43 535
Suma - Zgrade	2 330	5 896	32	146 853	844 254	821 905
Javna rasvjeta	275	356	0	743	0	0
Suma	2 605	6 252	32	147 596	844 254	821 905

› Do sada je realizovano sljedeće:

- Izvršen unos podataka za oko **2.600 javnih objekata** u EMIS
- Provedena obuka za oko **1.550 korisnika** za upravljanje EMIS-om
- Izvršen unos podataka za **275 sistema javne rasvjete**

› Cilj je da se dobije **stvarna slika postojećeg stanja** u smislu građevinskih i energetskih karakteristika svih javnih objekata i sistema javne rasvjete, te sačini „nulto“ stanje kako bi se mogli pratiti očekivani ciljevi i vršiti monitoring nad ispunjenjem istih.

Monitoring and Verification Platform - MVP

Šta je MVP?

- MVP je **on-line platforma** putem koje se prikupljaju podaci i vrši **proračun uštade energije i smanjenja emisije CO₂** postignuti kroz implementaciju projekata energijske efikasnosti
- **Svi administrativni nivoi** (federalni, kantonalni, općinski) **unose podatke** o realiziranim projektima u oblasti energijske efikasnosti
- MVP se razlikuje od drugih sličnih alata jer **na jednom mjestu povezuju** implementirane **projekte sa ciljevima** zadatim u strateškim dokumentima (prvenstveno, federalni/kantonalni/općinski akcioni planovi EE, ali može biti i SEAP-i, i dr.)

Zašto MVP?

- **Verifikacija uštada** energije kod krajnjih potrošača na osnovu provedenih mjera energijske efikasnosti
- **Praćenje ispunjenja** indikativnih ciljeva zadatih u akcionim planovima

Sredstva Fonda se korisnicima dodjeljuju putem zajmova, pozajmica, subvencija, jamstava, darovanja (donacija), isključivo putem **Javnih poziva**.

Namjensko ulaganje u programe i projekte zaštite okoliša u skladu sa ostvarenim prihodima, Fond vrši vodeći računa o sljedećim kriterijima:

- Projekti od značaja za Federaciju BiH,
- Zastupljenost projekata iz svih oblasti zaštite okoliša,
- Disperzna raspodjela sredstava po kantonima,
- Ozbiljnost u pristupu pripreme projekata,
- Podrška projektima šireg značaja, ali i određenom broju lokalnih projekata,
- Vrijednost projekata sa stanovišta zaštite okoliša i održivog razvoja,
- Učešće u programima i projektima koje organizuju i finansiraju međunarodne finansijske institucije i organizacije.

Procedure prijave, izbora i kontrole realizacije projekata EE

Javni konkurs Fonda

Fond za zaštitu okoliša FBiH raspisuje Javni konkurs za dodjelu sredstava za projekte i programe iz oblasti zaštite okoliša i EE najmanje jednom godišnje.

U periodu od 2010. do aprila 2017. godine raspisano je **11 javnih poziva**.

Za sufinansiranje programa i projekata iz oblasti zaštite okoliša, zakључno sa JP 2016-2 odobrena su sredstva u ukupnom iznosu do cca **69,0 mil KM**.

U toku je evaluacija prijava za JP 2017/1.

GED Projekat

Kroz GED Program koji se realizuje u saradnji sa UNDP-om, te je sa svim svojim aktivnostima usko posvećen sistemskoj uspostavi politike EE u Federaciji BiH

Metodologija implementacije GED projekta je bazirana na 7 osnovnih koraka.

Do kraja 2016. godine ukupno je izrađeno **124 detaljna energijska pregleda** za odabrane javne objekte u FBiH, te ukupno realizovane **mjere EE na 57 javnih objekata, odnosno 26 objekata u 2016.**

Fond je za realizaciju aktivnosti za GED do kraja 2017. godine izdvojio iznos od **1.070.750,00 KM**.

Revolving fond

Uspostavljen je Revolving fond za projekte EE unutar FZOFBiH. Ovakav RF nudi zajmove za pokrivanje troškova ulaganja u poboljšanje EE, gdje se rezultat uštede energije koristi za otplate duga.

Fond je u 2016. godini raspisao **prvi Javni konkurs** za finansiranje projekata putem RF. Odobrena su sredstva za 3 projekta ukupne vrijednosti **323.680,00 KM**.

U toku je novi **Otvoreni javni konkurs – JK RFEE 2017**.

REVOLVING FOND ZA FINANSIRANJE PROJEKATA EE

- ❖ **PRAVILNIK O DODJELI SREDSTAVA IZ REVOLVING FONDA ZA PROJEKTE EE, februar 2017. – novi Pravilnik!**
- ❖ Smjernice za korisnike sredstava iz Revolving fonda za projekte EE

Opći uslovi finansiranja iz sredstava revolving fonda:

- Maksimalna zaduženost po Korisniku: 1.000.000 KM
- Grace period: od 6 do 12 mjeseci
- Rok otplate zajma: do 7 godina uključujući i grace period
- Kolateral: Ugovorom se utvrđuju odgovarajući instrumenti osiguranja za svaki pojedini projekt;
- Kamatna stopa: od 0 do 4%
- Troškovi obrade zahtjeva za finansiranjem, plativi po odobrenju zahtjeva, a prije potpisivanja ugovora o zajmu: od 0 do 1,0%

Sredstvima RF finansiraju se putem zajma projekti

povećanja energijske efikasnosti na:

- Stambenim objektima;
- Nestambenim objektima;
- Industrijskim procesima;
- Javnoj rasvjeti;
- Aktivnostima i procesima u obavljanju komunalnih usluga (sistemi daljinskog grijanja, vodovoda i kanalizacije i sl.)

Projekti moraju ispunjavati najmanje jedan od uslova:

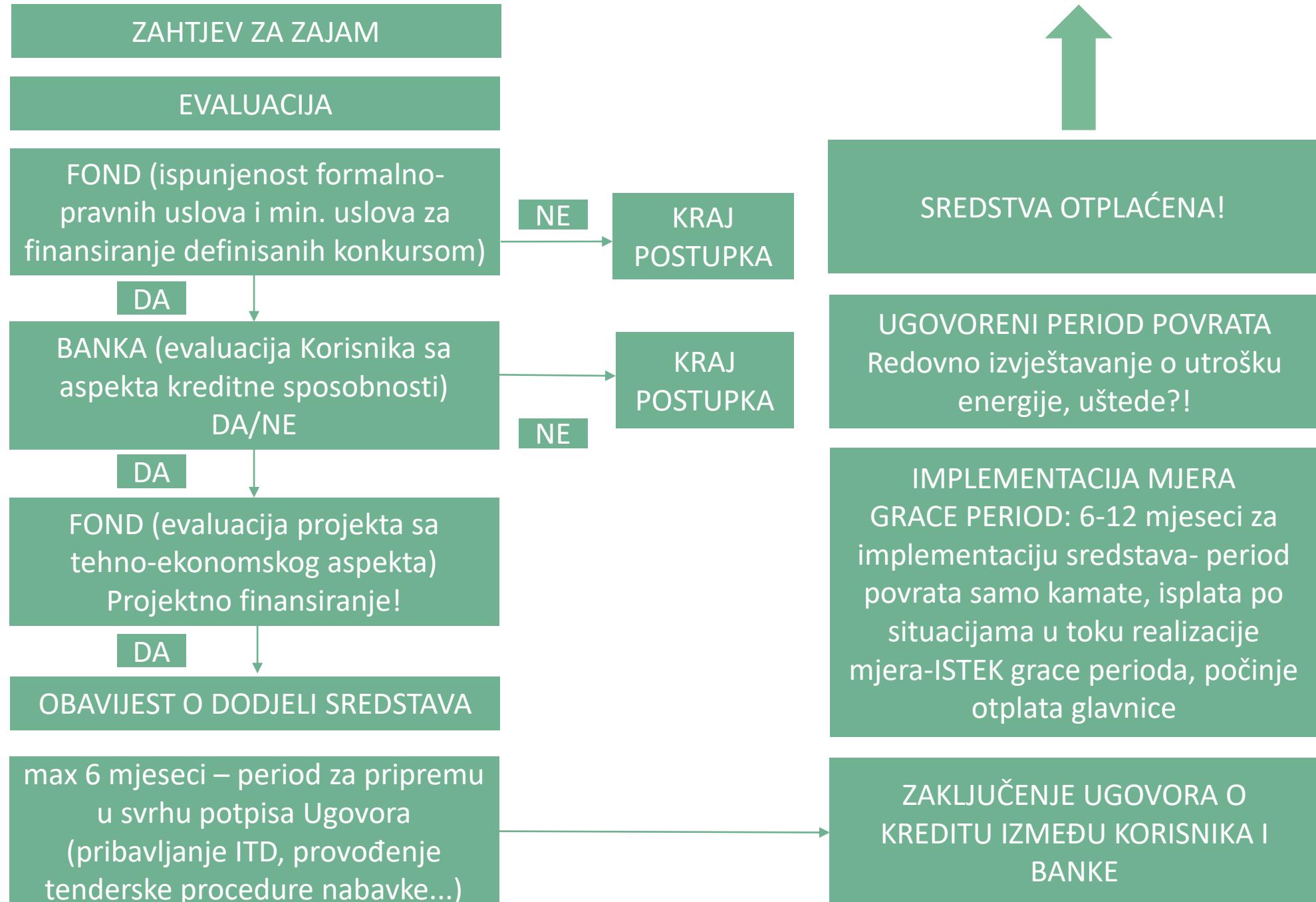
- smanjenje potrošnje ukupne (toplote i električne) energije najmanje za 20% na godišnjem nivou;
- smanjenje emisija CO₂ najmanje za 20% na godišnjem nivou.

Osnovni kriteriji za ocjenjivanje zahtjeva za finansiranje:

- Finansijski kriteriji;
- Tehnički kriteriji;
- Socijalno-ekološki i razvojni kriteriji.

Detaljni kriteriji i mjerila za ocjenu Zahtjeva za finansiranje preciziraju se za svaki Javni konkurs

REVOLVING FOND ZA FINANSIRANJE EE PROJEKATA

REVOLVING FOND ZA FINANSIRANJE EE PROJEKATA

Otvoreni Javni konkurs

za dodjelu sredstava iz Revolving fonda za finansiranje projekata energijske efikasnosti za 2017. godinu

- Zahtjevi se zaprimaju **do utroška finansijskih sredstava**, a najkasnije do **14.07.2017. godine**;
- Ukupan raspoloživi budžet je **1.670.000,00 KM**;
- Minimalan iznos kredita po projektu je **25.000,00 KM**;
- Maksimalna zaduženost, u bilo kojem trenutku, po korisniku, uključujući sve finansirane projekte iz Revolving fonda je **1.000.000,00 KM**;
- Kamatna stopa je fiksna i iznosi **2% godišnje**;
- Grace period: maksimalno do **12 mjeseci**;
- Kolateral: mjenica i/ili bankovna garancija;
- Rok otplate kredita: **do 7 godina uključujući i grace period**;

Buduće aktivnosti Fonda u oblasti EE

- Finansiranje projekata EE iz sredstava RF unutar FZOFBiH
- Prikupljanje projekata, programa i studija iz oblasti EE i kontinuirano održavanje baze podataka,
- Poticanje uvođenja instituta energetskog menadžera za budžetske institucije;
- Intenzivnije uključivanje u međunarodne programe za podsticanje povećanja energijske efikasnosti;
- Nastavak provođenja uspješne politike implementacije projekata zaštite okoliša i energijske efikasnosti;
- U saradnji sa donatorskim razvojnim agencijama Fond će vršiti konstantnu edukaciju i promociju iz oblasti EE;
- Ispunjavanje ciljeva iz strategije zaštite okoliša;
- Realizacija infrastrukturnih radova za povećanje EE u javnom i privrednom sektoru u FBiH.

Hvala na pažnji!

Samra Prašović

samra.prasovic@fzofbih.org.ba

Hamdije Čemerlića 39A

71 000 Sarajevo

Federacija Bosne i Hercegovine

Bosna i Hercegovina

Tel.: +387 (0)33 723 680

Fax.: +387 (0)33 723 688

E-mail: info@fzofbih.org.ba

Fond za zaštitu okoliša

Federacije BiH

